

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentaria et disputationes scholastica in Summam D.
Thomae Aquinatis**

Nazarius, Johannes P.

Coloniae, 1621

Articvlvs I. Vtrum in Christo fuerit peccatum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82325](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82325)

superiorem: qui, quoniam peiores sunt, facilius A intelligimus eos Christo, quem ex precedentibus quaestionibus constat habuisse plenitudinem gratiae & veritatis, minime conuenire. Exijs autem, qui possunt inesse parti superiori, pessimum est peccatum: quod inficit voluntatem: & ideo primo quaeritur: utrum in Christo fuerit peccatum. Et quoniam in hoc statu naturae corruptae peccatum ex duplici causa procedit, scilicet ex fomite & ex ignorantia: ex fomite quidem ut ex causa proxima, ex ignorantia vero ut ex causa remota: ideo in articulo secundo quaeritur: An in Christo fuisse fomes peccati: quilibet sit formaliter in appetitu sensitivo, redundat tamen quodammodo in voluntatem & ad eam pertinet, quatenus appetitui coniuncta est, & ab eo quadam ratione mouetur, & trahitur ad consensum, & ita quodammodo fit vnum cum eo. Altera vero peccati causa est ignorantia ex qua ut primo fonte ac primaria radice peccatum pullulat: quae etiam secundum se magnum est animae malum: de qua quaeritur articulo tertio: sumitur autem hic ignorantia, prout extenditur etiam ad inconsiderationem, & ad omnem iudicij & debitae cognitionis defectum. Secundo de defectibus agit ad partem animae inferioris pertinentibus: & Primo in communi, quaerens in art. 4. utrum anima Christi fuerit passibilis. Secundo in speciali: & primo de pertinentibus ad sensum tactus exteriorem in quinto articulo, quoniam haec priora & notiora sunt; Deinde quatuor sequentibus articulis tractat in speciali de diuersis speciebus actuum appetitus sensitivi secundum eorum ordinem naturalem. Primus eorum est tristitia. Secundus est timor. Tertius est admiratio, quae timor quidam est, quia ratione pertinet ad appetitum sensitivum: nam de ea, quatenus ignorantiam claudit, agitur in art. 3. postremus est ira, de qua disputatur art. 9.

ARTICVLVS I.

Ut in Christo fuerit peccatum.

Inf. q. 32. a. 7. & 3. d. 2. q. 1. cor. ff. d. 12. q. 1. & quod. 4. q. 11. a. 1. **A**D primum sic proceditur. Videtur, quod in Christo fuerit peccatum. Dicitur enim in Psalm. Deus meus respice in me, quare me dereliquisti, longe a salute mea verba delictorum meorum. Sed haec verba dicuntur ex persona ipsius Christi: ut patet ex hoc, quod ipse ea in cruce protulit. Ergo videtur, quod in Christo fuerint delicta. Præterea: Rom. 5. dicit Apostolus, quod in Adam omnes peccauerunt: quia scilicet in eo originaliter fuerunt. Sed Christus etiam originaliter fuit in Adam. Ergo in eo peccauit.

Præterea Apostolus dicit Hebr. 2. quod in eo, in quo Christus passus est, & tentatus, potens est, & his, qui tentantur auxiliari. Sed maxime indigebamus auxilio eius contra peccatum: ergo videtur, quod in eo fuerit peccatum.

Præterea: Secundum ad Cor. 5. dicitur, quod Deus eum, qui non nouerat peccatum, scilicet Christum, pro nobis peccatum fecit. Sed illud vere est, quod à Deo factum est. Ergo in Christo vere fuit peccatum.

Præterea: Sicut August. dicit in lib. de Agone Christiano, in homine Christo se nobis ad exemplum vite praeiuit filius Dei. Sed homo indiget exemplo, non solum ad recte viuendum, sed etiam ad hoc, quod peniteat de peccatis. Ergo videtur, quod in Christo debuerit esse peccatum, ut de peccatis penitendo, penitentia nobis daret exemplum.

Sed contra est, quod ipse dicit Ioan. 8. Quis ex vobis arguet me de peccato?

Respondetur dicendum, quod sicut supra dictum est, Christus suscepit defectus nostros, ut pro nobis satisfaceret, & veritatem humanae naturae comprobaret, & ut nobis fieret

exemplum virtutis. Secundum quod tria manifestum est, quod defectum peccati assumere non debuit. Primo quidem, quia peccatum nihil operatur ad satisfactionem, quinimo virtutem satisfactionis impedit: quia ut dicitur Eccl. 3. 4. dona iniquorum non probat Alissimus. Similiter etiam ex peccato non demonstratur veritas humanae naturae: quia peccatum non pertinet ad humanam naturam, cuius Deus est causa: sed magis est contra naturam, per seminationem Diaboli introductum, ut Dam. d. cit. Tertio, peccando exemplum virtutis praeberet non potuit: cum peccatum contrarietur virtuti. It ideo Christus nullo modo assumpsit defectum peccati, nec originalis, nec actualis: secundum illud, quod dicitur 1. Pet. 2. Qui peccatum non fecit.

Ad primum ergo dicendum, quod sicut Damas. dicit in 3. libro, dupliciter dicitur aliquid de Christo. Vno modo secundum proprietatem naturalem, & hypostaticam sicut dicitur, quod Deus factus est homo, & quod passus est pro nobis. Alio modo, secundum proprietatem personalem, & habitudinalem, prout, scilicet aliqua dicuntur de ipso in persona nostra, quae sibi secundum se nullo modo conueniunt. Vnde, & inter septem regulas Ticonij, quas August. in. ponit in 3. de Doctr. Christiana, prima ponitur de Domino, & eius corpore: cum scilicet Christi, & Ecclesia una persona assumatur. Et secundum hoc Christus ex persona membrorum suorum loquens dicit, Verba delictorum meorum, non quod in ipso capere delicta fuerint.

Ad secundum dicendum, quod si ut dicit Aug. 10. super Gen. ad litteram, non omni modo Christus fuit in Adam, & in alijs Patribus, quo nos ibi sumus. Nos enim sumus in Adam secundum seminalem rationem, & secundum corpulentiam substantiam: quia scilicet, ut ipse ibidem dicit, cum sit in semine, & visibilis corpulentia, & inuisibilis ratio, utrumque currit ex Adam. Sed Christus visibilem carnis substantiam de carne Virginis sumpsit: ratio vero conceptionis eius, non à semine viri, sed longe aliter, ac de super venit. Vnde non fuit in Adam secundum seminalem rationem, sed solum secundum corpulentiam substantiam. Et ideo Christus, non accepit actiue ab Adam humanam naturam, sed solum materialiter: actiue vero à Spiritu sancto. Sicut, & ipse Adam materialiter sumpsit corpus ex limbo terrae, actiue autem à Deo. Et propter hoc Christus non peccauit in Adam, in quo fuit solum secundum materiam.

Ad tertium dicendum, quod Christus ex sua tentatione, & passione nobis auxiliatus est pro nobis satisfaciendo: sed peccatum non cooperatur ad satisfactionem, sed magis ipsam impedit: ut dictum est. Et ideo non oportuit, quod peccatum in se haberet, sed omnino esset purus à peccato: alioquin panem, quam sustinuit, fuisset sibi debita pro proprio peccato.

Ad quartum dicendum, quod Deus fecit Christum peccatum: non quidem, ut in se peccatum haberet, sed quia fecit eum hostiam pro peccato. Sicut, & Osea 4. dicitur: Peccata populi mei comedent, scilicet Sacerdotes, quia secundum legem comedebant hostias pro peccato oblatas. Et secundum hunc modum dicitur Isa. 53. quod Dominus posuit in eo iniquitatem omnium: quia se eum tradidit, ut esset hostia pro peccatis omnium hominum. Vel fecit eum peccatum, id est, habentem similitudinem carnis peccati: ut dicitur Rom. 8. & hoc propter corpus passibile, & mortale, quod assumpsit.

Ad quintum dicendum, quod penitens laudabile exemplum dare potest, non ex eo quod peccauit: sed in hoc, quod voluntarie penam sustinet pro peccato. Vnde Christus dedit maximum exemplum penitentibus: dum non pro peccato proprio, sed pro peccatis aliorum voluit penam subire.

Sensus quaestio.

QVÆSTIO est de peccato tam actuali, quam originali.

Forma

Forma Textus.

CONCERNET: Christus nullo modo assumpsit defectum peccati, nec originalis, nec actualis. Probat: Christus propter tria suscepit defectus nostros, scilicet ut pro nobis satisfaceret, & ut veritatem humanæ naturæ comprobaret, & ut nobis fieret exemplum virtutis: at secundum hæc tria defectum peccati assumere non debuit; ergo. Maior patet ex primo articulo præcedentis quæstionis. Minor probatur, quo ad singulas partes: & primo quo ad primam. Quia peccatum nihil operatur ad virtutem sanctificationis: sed eam magis impedit; ergo. Antecedens probatur: ex illo Eccles. 34. dona iniquorum non probat altissimus. Quoad secundam vero partem probatur: quia ex peccato non demonstratur veritas humanæ naturæ; ergo. Antecedens probatur: quia peccatum non pertinet ad humanam naturam, &c. Tertia demum pars probatur: quia peccando exemplum virtutis præbere non potuit; ergo. Antecedens probatur: quia peccatum contrariatur humanæ virtuti. Secundo probatur conclusio ex illo 1. Petri 2. qui peccatum non fecit.

Expositio Textus.

CHRISTVM neque originali, neque actuali peccato subiaccuisse, diuinæ literæ, sacra concilia & patres frequentissime docent. Et peccatum quidem originale ad humanam Christi naturam non fuisse deriuatum, manifeste significat Angelus Luca 1. dicens: Quod ex te nascetur Sanctum, vocabitur filius Dei. Et Apost. ad Heb. 7. cap. Talis debebat, ut esset summus Pontifex, sanctus, innocens, impolutus, segregatus à peccatoribus. Quibus verbis utrumque peccati genus excludit à Christo. Peccatum autem actuale se nunquam habuisse Christus ipse declarat Ioan. 8. dicens: Quis ex vobis arguit me de peccato? & Apost. 1. Cor. 5. Eum, qui non nouerat peccatum, pro nobis peccatum fecit, id est hostiam, siue oblationem pro peccato, ut exponitibi S. D. post Ambros. & alios; & Heb. 4. Non habemus Pontificem, qui non possit compari infirmitatibus nostris, tentatum per omnia pro similitudine absque peccato. & 1. Pet. 2. dicitur: Qui peccatum non fecit, nec inuentus est dolus in ore eius. Loca conciliorum, & S. Patrum notant Porrecta & Valent. hic puncto 2. & Suar. disp. 33. sect. 1. & Vasq. disp. 61. c. 1.

Controuersia Vnica.

An possibile fuerit esse peccatum in Christo?

Sent. Doct. **D**VRANDVS in 3. dist. 12. q. 2. docet absolute fieri potuisse, ut Christus per actus humanæ voluntatis peccaret, si non fuisset anima Christi beata, neque in Dei gratia confirmata. Quam sententiam sequutus est Scotus in 3. eadem dist. q. 1. & dist. 2. q. 1. S. Ad argumenta principalia. Et Gabriel dist. 12. q. vnica, a. 2. Pro eadem opinione Vasq. disp. 61. cap. 2. allegat Matfilium & Henricum quos tamen inter oppositæ sententiæ defensores recenset Suar. disp. 34. sect. 2.

Contrariam secundæ opinioni sententiam sequuntur communiter Doctores, cum Magistro in allegata dist. 12. Præcipui vero sunt: S. Tho. S. Bonau Ricar. Palud. Capre. Carthus. Vgo de S. Viatore, lib. 2. de Sacram. parte 1. c. 7. & omnes expositores D. Tho. quæ est etiam communis sententia patrum; quorū dicta recensent Suar. & Vasq. locis supra notatis.

Resolutio. **S**UPPONENDVM est hic primo duplicem esse in Deo potentiam ratione, seu modo nostro intel- Naz. in D. Thom. 3. partem.

A ligendi distinctam. Altera dicitur ordinaria; qua Deus secundum legem ab ipso constitutam potest aliquid operari. Altera dicitur absoluta: qua nulla præsupposita lege potest libera & recta sua voluntate aliquid operari. Non est hic quæstio de priori potentia: quia certum est nullam à Deo legem fuisse positam, ut Christus secundum humanam naturam peccare permitteretur, vel ut Deus cum eo concurreret ad actus peccatorum; immo inter leges pro Christo Ecclesiæ Principe à Deo latas, hæc præcipua fuit, ut esset in Christo plenitudo gratiæ & veritatis, nec posset à legis diuinæ rectitudine deuiare. De potentia igitur absoluta quæstio est. Sed arguit Vasq. cap. 2. Deus non est auctor peccati, nec ipse potentia absoluta efficit peccatum, aut cogere potest, aut per se solum efficere materiale ipsius; ergo hæc quæstio non est de potentia absoluta Dei, sed de potentia ipsius humanitatis, quam habet in libero arbitrio. Respond. nullam esse consēq. Nam Deus in ordine ad peccata duplicem habet potentiam: Alteram permittendi peccata non solum omissionis, sed etiam commissionis, quo ad priuationem debitæ rectitudinis. Alteram concurrenti cum voluntate creata ad actus peccatorum, quo ad eorum entitatem, & bonitatem. Cum enim potentia sit executiua diuinæ prouidentia, sicut in Deo duplex est prouidentia, scilicet approbationis, & concessionis, ut ait S. D. de Veritate, q. 5. a. 4. & prior est respectu bonorum: Posterior autem est respectu peccatorum, ut explicauimus p. 1. q. 2. a. 2. ita in Deo distinguenda est potentia, sc. operatiua & permissiua: illa in ordine ad bona ut bona sunt, hæc in ordine ad peccata, ut mala sunt: sicut enim prouidentia, sic & potentia opposita respicit. Recte igitur asserunt alij recentiores videlicet Med. Val. Suar. & Aluar. Controuersiam hanc esse de potentia Dei absoluta.

Secundo responderetur potentiam Dei absolutam in re proposita non referri ad peccatum, sed ad conseruationē, aut similitudinem, vel (ut ita loquar) compatibilitatem vnionis hypostaticæ inter Verbum, & humanitatem, cum eadem humanitate ut infecta peccato, aut actu peccante.

Secundo obseruandum est, sex esse huius Controuersia partes. **P**RIMA est: An assumpta humanitas possit peccare vnione simul cum peccato, & post peccatum perseverante? **S**ECUNDA est: An assumi potuerit à Verbo humanitas infecta peccato originali, vel actuali. **T**ERTIA est: An fieri possit, ut in vno instanti peccet humanitas, & in eodem instanti dissoluatur eius vnio cum verbo personalis. **Q**UARTA pars est: An sit possibile Deum assumere naturam, qua toto tempore præcedente fuerit infecta peccato in proprio supposito, qua tamen in ipso assumptionis instanti mundetur ab omni peccato? **Q**UINTA est: An possit Verbum assumere naturam expulsa culpa, & remanente reatu? **V**LTIMA est: An assumi possit à Verbo natura à culpa, & reatu purgata, sed habitibus vitiorum subiecta? Quas singulas eo ordine, quo propositæ sunt, breuiter attingemus.

PRIMA pars Controuersia. An Christus secundum assumptam humanitatem possit secundum Dei potentiam absolutam peccare, vnione simul cum peccato, & post peccatum perseverante? Huic quæstioni negatiue respondetur ex communi scholasticorum sententia supra notata: quam ex S. Patribus hausierunt: quorum dicta referunt Suar. & Vasq. Primus est Athanasius in lib. de Incarnatione; cuius verba refert sexta Synodus act. 8. Affirmat autem Athanasius humanam Christi voluntatem assumptione factam fuisse impeccabilem. Secundus est Gregor. Nazian. orat. 36. num. 46. qui ait, voluntatem humanam Christi, ita fuisse Deificatam per vnionem

Vv. heni

nem ad verbum, vt non posset diuinæ repugnare: A
quod dictum refert eadem Sexta Synodus act. 17.
Tertius est Cyril. Alexand. qui in libro aduersus An-
trop. cap. 23. dicit Christum incapacem esse pecca-
ti, & in libro de fide ad Theod. sum ait, animam Chri-
sti per vnionem ad Verbum factum esse superio-
rem omni peccato, & immutabilem. Quartus est
Ambr. in lib. de Incarnationis Dominica Sacramento,
vbi ait timendum non esse, ne anima Christi ca-
pax esset peccati; quia per vnionem facta est im-
peccabilis. Quintus est Hilarius: qui lib. 10. de Trin.
ait, ita repugnare Christo peccatum, sicut repug-
nat Christum non esse Christum. Sextus est Cy-
prian. lib. de Christi operibus Cardinalibus, cap. de Ieu-
nio, & tentatione Christi, dicens Christum virtute
vnionis hypostaticæ caruisse omni sensu & con- B
sensu peccati: quod idem affirmat Origenes, lib. 2.
Periarchon, c. 6. declarans hoc exemplo ferri igniti;
quod non est capax frigiditatis. Septimus est Au-
gust. qui in libro de Correptione, & gratia, & lib. 1. con-
tra duas Epistolas Pelagianorum, & lib. 1. de peccatorum
meritis, cap. 11. ait humanam Christi naturam, pro-
pter vnionem eius cum Verbo personalem, pec-
care non posse. His adde Anselmum lib. 2. Cur
Deus homo, cap. 10. Fulgent. lib. de Incarnatione, &
gratia, cap. 7. & 8. Tertull. lib. de Carne Christi, di-
centes Christum peccare non potuisse: quia non
erat purus homo, sed Deus & homo. Eandem
veritatem probant recentiores multis argumen-
tis: ex quibus duo præcipua reijcit Vasq. vt mini-
me concludentia. Primum argumentum est: Actio
animæ Christi & humanitatis assumptæ est actio
suppositi diuini: at impium & blasphemum est
asserere suppositum diuinum posse peccare; ergo
impium & blasphemum est asserere Christum
aut eius animam posse peccare. Hoc argumento
vtuntur Magister sent. in 3. dist. 12. cap. 2. & ibi S.
Bonav. a. 2. q. 1. & 2. Capr. q. 1. a. 1. & 3. Palud. q. 2.
Med. & Val. super hoc a. Suar. disp. 34. sect. 2. Aluar.
disp. 68. & alij. Vt autem pateat huius rationis ef-
ficacitas obseruandum est primo, Peccatum o-
mne commissionis esse actionem quandam vita-
lem defectiuam, peccatum autem omissionis nū-
quam incurri sine actu voluntatis positiuo, ex
quo causatur ommissio: exempli gratia, actus ludi
aut venationis causa est omittendi missam, aut
custodiam debitam familiæ, nauis, ciuitati, arcis
vel exercitui sibi commissis, & ideo actus ludi &
venationis malus moraliter est ex circumstantia
temporis, quia tunc exercetur, quando custodi-
da est familia, nauis &c. omnis autem actio vita-
lis duo sibi vendicat principia proxima: Alterum
quo, & hoc est forma siue natura: Alterum quod,
& hoc est suppositum: & quoniam hæc duo prin-
cipia postulat actio vitalis ex intrinseca & quid-
datiua sua ratione, adeo vt esse nequeat actio
vitalis, nisi cum ordine ad vtrumq; dictum prin-
cipium, ideo sicut forma & natura causalitatem
quandam habet formalem respectu actionis vita-
lis, quæ per ipsam elicitur, tanquam per prin-
cipium agendi formale, ita suppositum quandā E
participat formalem causalitatem hoc ipso, quod
actio vitalis, quatenus talis, necessariam includit
ad ipsum habitudinem, vt ad principium, quod
eam elicit: in quo differt hoc suppositum a quo-
uis alio supposito etiam diuino, actionem illam
effectiue causante; nam, exempli gratia, actio in-
telligendi, loquendi vel ambulandi, soli Petro
tribuitur vt illam elicienti; licet enim Deus vt pri-
ma causa in eam magis influat & eam magis cau-
set, quam secunda, sola tamen secunda actio-
nem elicit vitalem, vt eius principium illi essen-
tialiter commensuratum & proportionatum; ac

Prima ra-
tio qua co-
tra Vasq.
defenditur.

proinde sola causa secunda ex tali actione vitali
denominatur: dicitur n. solus Petrus actu suæ in-
tellectionis intelligens, & actu suæ locutionis lo-
quens, & actu ambulationis ambulans, non a. Deus.

Ex his sequitur primo, quod si Christi humanitas
peccaret, siue committere do siue omittendo, Ver-
bum esset actionis principium proximum & eli-
citium vt quod, & vere ac proprie diceretur
peccans eo modo, quo suppositum proprie & for-
maliter dicitur agens actione per ipsum elicita;
nec esset tantum extrinseca denominatio aut nu-
da idiomatum communicatio, vt affirmant Du-
randus & Marsilius, afferentes exemplū de aqua
calida calefaciente. Nam aqua secundum se non
causat effectiue calorem sed sola caliditas aquæ;
ipsa vero aqua præcise se habet vt subiectum sus-
tentans. Secundo sequitur re & dictum fuisse à Me-
dina & aliis recentioribus Thomistis, differen-
tiam esse inter mortem & alios corporales defe-
ctus ex vna parte, & peccatum ex alia parte, quod
mors est malum pænæ in Deum ordinabile, sed
peccatum nec à Deo est, nec ad Deum est ordina-
bile, cum sit auersio à Deo & contra Deū, & ideo
posse illos absque impietate de Verbo Incarnato
prædicari, licet Deo repugnet secundū propriā
eius naturam, ita vt vere ac proprie dici possit
Deum Incarnatum fuisse percussum, crucifixum
& mortuum, nō autem ita dici possit Deum pec-
care vel peccasse; quia priores illi defectus à Deo
sunt effectiue; Peccatum vero nullo modo cau-
satur à Deo. Sed obijcit Vasq. primo: quia etiam si
Deus non esset causa mortis, posset ei mors attri-
bui ratione naturæ assumptæ, quam ipse sustinet;
ergo, etiam si Deus non sit causa peccati, posset ei
peccatum attribui ratione assumptæ naturæ, si ni-
hil aliud obfisteret. Sed hic cauillus soluitur ex dictis:
nam corporales defectus non includunt in sui in-
trinseca ratione ordinem ad Deum, vt efficien-
tem; quod ex eo patet; quia sine ordine ad Deum
conciipiuntur, & diffiniuntur; & ideo considerata
eorum ratione quidditatiua, præcisa Dei causalita-
te, non implicat, vt Deum Incarnatum denomi-
nent: At peccatū, cum sit actio vitalis, præscin-
di nō potest ab ordine essentiali, quem habet ad
suppositum, vt principium quod elicit & causat
ipsum peccatum; & ideo peccatum nō potest de-
nominare suppositum, nisi vt ab eo tanquam ef-
ficiente causatum.

Obi. Vasq.

Solut.

Secundum argumentum, quo post D. Thom. in 3. Affertur
dist. 12. q. 2. a. 1. prædicti fere omnes vtuntur ad eā-
dem veritatem confirmandam, est: quia suppo-
situm cuiuscunque naturæ intellectualis aut ratio-
nalis tenetur actiones eius dirigere, & earum de-
fectus impedire; quæ si non præster, imputan-
tur ei peccata; igitur si Verbum diuinum actio-
nes assumptæ naturæ non dirigat & earum defe-
ctus non impediat, peccata assumptæ naturæ
Verbo tribuerentur, non per solam idiomatum
communicationem, sed etiam tanquam auctori
ob dictam causam. Antecedens probatur: quia
suppositum rationalis naturæ quatenus est sup-
positum, est agens vt quod; quatenus autem est
rationalis naturæ est agens per intellectum & vo-
luntatem: quod autem agit per intellectum & vo-
luntatem tenetur actiones legi naturali & diuinæ
conformare; igitur suppositum omne rationalis
& intellectualis naturæ tenetur actiones talis na-
turæ tanquam suas quas scilicet per intellectum
& voluntatem producit, dirigere & earum defe-
ctus, quibus à lege naturæ & à lege diuina discor-
dant, impedire. Et confirmatur argumentum
Primo: quoniam, vt ait Damascenus, diuinitas &
Verbum in Christo regebat animam, & anima
corpus:

Secundum
ratio pro ead.
veritate,
& ostendi-
tur eius ef-
ficacitas
contra Du-
randum,
& Vasq.

corpus: at operatio mala corporis tribueretur animæ; ergo etiam peccatum animæ tribueretur diuinitati. Secundo confirmatur: quoniam in vno & eodem supposito humano est duplex appetitus, scilicet voluntas & appetitus sensitivus; & propter identitatem suppositi imputatur homini, non solum id quod fit per voluntatem, sed et id quod fit inordinate per appetitum sensitivum: quia suppositum per voluntatem potest & debet moris omnes inordinatos appetitus sensitivi reprimere; ergo similiter cum Verbum sit vnum suppositum duarum naturarum, & vnum agens ut quod per duas naturas, atque adeo vnus rector omnium operationum ab ipso procedentium, consequens fit ut actiones omnes siue bonæ siue malæ, per vtramvis naturam exercitæ illi tribuantur.

Ad cuius ampliorem euidentiā scito, vim prædictæ rationis in hoc positam esse, quod Verbum, ut persona distincta à Patre & Spiritu S. est suppositum, non solum diuinæ sed etiam humanæ naturæ; ac proinde etiam speciali modo, qui non conuenit Patri & Spiritui sancto, Principiū est actionum humanitatis. Pater enim & Spiritus S. sunt harum actionum principia, ut simul cum Verbo sunt vna causa vniuersalis omnium operationum, quæ sunt à causis secundis: at Verbum Incarnatum ut sic, causa est operationum assumptæ humanitatis, ut proprium & proximum earum principium, quod eas efficit per humanitatem; & ideo eadem æterna lege & iustitia, quæ tenetur recte agere, & sibi ut vltimo fini ac lummæ sapientiæ, & bonitati non aduersari per malam aliquam operationem, tenetur ut suppositum quod agit, ad recte semper operandum. Et quia omne agens liberum agit per intellectum, in quo est sapientia & regula omnium actionum directiua, & per voluntatem per quam inclinatur agens ad operationem determinatam; ideo obligatio ad recte operandum & ad regulandum actiones conuenit supposito, tanquam videnti regulæ per intellectum conceptæ, & voluntatis inclinatione tali sapientiæ & iudicio regulatæ & consequenter iustitiam: quamuis ergo obligatio conueniat voluntati tanquam potentia, & principio quo operandi, prius tamen & magis proprie conuenit supposito, ut principio, quod suarum operationum, quas per voluntatem exercet.

Ex his euaneſcunt objecta Durandi & Vasquezij aduersus prædictam rationem; quæ vere est demonstratio: non enim viderunt, aut visam dissimularunt eius efficacitatem.

Superest iam tertium argumentum, quod affert Vasq. ad eandem veritatem comprobendam ex dictis Patrum collectum: quod ait esse efficacissimum. Natura (inquit) humana hoc ipso, quod Verbo diuino in vnitatem personæ copulatur; ita sanctificatur & Deificatur, ut eius etiam opera sanctificentur & Deificentur & non possint non esse digna coram Deo & grata & meritoria, secluso etiam quocunque dono creato; igitur impossibile est naturam sic vnitam peccare. Antecedens est doctrina Patrum locis supra notatis; Cōsequ. vero probatur: quia peccatum omne mortale, siue sit actuale siue sit permanens per modum habitus, siue sit originale talis est naturæ, ut illum in quo est reddat Deo inuisum & inimicum & dignum æternæ pœnæ; impossibile est autem vnum & eundem hominem simul esse Deo gratum & inuisum, mereri coram Deo æternæ vitæ præmiū, & esse dignum æternæ damnatione. Et confirmatur: quia non minus pugnat peccatum omne mortale cum gratia vniōis, qua Christus pro-

Naz. in D. Thom. 3. part.

A xime & formaliter sanctificatur, ut idem sit homo & filius Dei naturalis, quam cum gratia habituali, seu adoptionis hominem iustificante: at per Dei potentiam absolutam fieri non potest, ut gratia sit in eadem anima simul cum peccato; ergo multo minus per Dei potentiam absolutam esse poterit gratia vniōis simul in eadem anima, vel natura cum peccato mortali. Et quoniam, ut dictum est, gratia vniōis constituit filium Dei naturalem; atque adeo infinite Sanctum; ideo gratia vniōis in hoc excedit gratiam adoptionis, quod hæc admittit peccatum veniale, illa vero repugnat omni peccato. Quod etiam declarat Origenes loco supra notato, & alij S. Patres exemplo ferri igniti, quod nullus est capax frigiditatis. De hac materia multa diximus supra q. 7. a. 1. Cont. 2.

SECUNDA PARS CONTROVERSIAE. An assumptio potuerit à Verbo humanitas infecta peccato originali, aut macula ex actuali peccato relicta. Huius difficultatis solutio sequitur euidenter ex dictis: si enim gratia vniōis magis repugnat peccato, quam gratia adoptionis, cum hæc non admittat peccatum originale, vel actuale mortale, multo magis illa repugnabit peccato omni etiam veniali; quia perfecte Deificat & infinite sanctificat: itaque etiam si Christus per seminalem propagationem fuisset conceptus, non contraheret peccatum originale, quia peccatum originale non contrahitur, antequam ille, qui contrahit, fuerit persona subsistens & existens; cum igitur humana Christi natura subsistat subsistentia Verbi, & per eam Deificetur & infinite sanctificetur, implicat contradictione, ipsam in instanti vniōis, quo fit subsistens subsistentia Verbi, aut etiam post contrahere peccatum originale: & eadem ratione, si esset aliqua natura subsistens personalitate Petri cum aliqua peccati macula, & eam destructa personalitate Petri Verbum assumeret, ipso assumptionis actu & vniōe cum persona Verbi tolletur maculæ turpitudine, non minus quam per infusionem gratiæ abluatur macula peccati. Nec tamen ex tali naturæ assumptione consequens fieret Deum aliquando peccasse; quod tamen concedit Vasquez falio innixus fundamento supra cōuulso, videlicet eundem hominem censeri debere, siue eadem humanitas sit simul in tribus suppositis diuinis, siue maneat in proprio supposito dimissa à diuino; & consequenter etiam si destructa propria personalitate assumatur à persona diuina, eo quod (inquit) est eadem natura, & concretum naturæ directe denotat naturam, & connotat naturæ suppositum. De qua re satis diximus supra q. 3. a. 6. & 7. & i. p. q. 39. a. 3. Veritas est solam naturæ identitatem non sufficere, sed requiri etiam identitatem suppositi; ut sit idem homo simpliciter, & ut fiat idiomatum communicatio; ut hic etiam affirmat Suarez & alij; & ideo in casu prædicto non esset vera hæc propositio Deus peccauit.

TERTIA PARS CONTROVERSIAE. An fieri possit, ut in vno instanti peccet humanitas, & in eodem instanti dissoluatur eius vniō cum Verbo personalis? Ratio huius quæsitæ est, quia non raro contingit, ut gratiam habens adoptionis in eodem instanti peccet, & gratiam amittat, immo id accidit omni homini post gratiam adoptionis mortaliter peccanti; alioquin gratia semel habita, nunquam posset amitti; quod est hæreticum; & cum Deus nunquā deserat hominem, nisi prius ab eo deseratur, dicendum est peccatū esse causam amittendæ gratiæ adoptionis. Similiter ergo videtur effici potuisse, ut humanitas Christi peccaret, & in eodem instanti propter tale peccatum dissolueretur eius

Vu a vniō

Durandi, & Vasq. obiecta soluta.

Tertiaratio ex tribu.

Possibile humanitatem à Verbo dimitti, & in eod. instanti peccare, non tamen ita, ut peccatum esset causa dimittendi humanitatem.

vnio personalis cum filio Dei, cui quæsit, vt bre- uissime satisfaciam,

Dico Primo fieri potuisse, vt humanitas dimitteretur à Verbo, & in eodem instanti peccaret: ita tamen, vt peccatum non esset causa dimissionis eius à Verbo. probatur: quia in eodem instanti potuit humanitas Christi habere primum non esse in persona Verbi, & primum esse in persona propria: illud autem instans secundum illud primum esse, esset primum instans plenæ libertatis ad bonum & malum: cum igitur actus peccati elici possit in instanti, consequens est, potuisse in eo casu Christi humanitatem in proprio supposito existentem peccare. Nec talis actus tribueretur auctori naturæ: quia non esset simpliciter primus actus illius naturæ: nam prius existens in Verbo multis habuisset actus perfectissimæ Charitatis in Deum.

Secundo dico fieri nullo modo posse, vt humanitas dimittatur à Verbo, & ipsa in eodem instanti peccatum incurrat, quod sit causa dimissionis eius à Verbo. Probat-
 tur hoc dictum ex fundamento posito in prima parte Controversiæ, in tertia probatione: quia scilicet humanitas vnione hypostatica sanctificatur infinite & deificatur cum omnibus suis operibus, quæ dignitatem & valorem ex vnione illi humanitatis, cuius sunt operationes, acquirunt; adeo vt Christi operationes per humanam voluntatem exercitas Damascenus vocet Theandricas, id est Dei viriles: igitur natura sic vnita nulli potest obnoxia fieri peccato, quo mereatur à Verbo separari. Secundo probatur: quia differunt gratia vnionis & gratia habitualis; quod hæc non constituit suppositum; illa vero suppositum constituit, vt est persona composita siue humana, & ex hac sequitur alia differentia; quod gratia habitualis non est ratio seu principium omnis operationis à supposito procedentis, & ideo potest eius suppositum aliquid operari, quo gratia destruat: sicut etiam alijs accidit habitibus. Gratia vero vnionis est ipsius suppositi operantis constitutiva modo dicto, & ideo nulla esse potest operatio, quæ procedat à natura hypostatice Verbo vnita; & non ab ipsa vnione, tanquam suppositi sic, id est vt est humanum constitutiva: quia operatio principaliter est suppositi, quam naturæ: quoniam huic conuenit vt principio quo, illi autem vt principio quod. Et confirmatur: quia si assumpta natura peccare potuisset, ita vt peccatum esset causa separationis eius à Verbo, vel hæc operatio esset à persona Verbi, vel à persona propria consequente naturam separatam; at neutrum dici potest; ergo Maior probatur: quia omnis operatio est operatio suppositi, nec potest natura esse principium quod operationis, vt contra Vasquezium ostendimus supra q. 1. a. 2. Controv. 1. Minor vero probatur: Primo quo ad primam partem: Nam si hæc operatio procedat à diuino supposito per humanitatem, necesse est vt in eo instanti, in quo procedit, duret vnio naturæ cum supposito; ergo non potest vnio desinere esse in eo instanti per primum suum non esse; quia vnumquodque agit secundum quod est actus: si ergo suppositum Verbi agit per humanitatem, vt suppositum per suam naturam, necesse est vt in illo & pro illo instanti, in quo agit, sit personaliter humanitati coniunctum. Quo ad secundam vero partem probatur: quia contradictio est manifesta, quod actio peccati sit à supposito creato naturam dimissam consequente, & quod tale peccatum sit causa dimissionis illius naturæ: quia sequeretur, tunc esse vnionem tollendam per actum peccati, & non esse vnionem, quia peccatum est posterius personalitate creata quæ est posterior separationem hu-

manitatis à Verbo, cum ad eam sequatur. Et hæc est optima probatio: quam immerito Vasquez impugnat in allegata d. sp. 61. innixus illi suo falso principio, videlicet naturam esse principium vt quod suarum operationum. Videnda sunt, quæ supra diximus, q. 7. art. 1. de sanctificatione & dignitate humanitatis, & operationum eius ex vnione hypostatica.

QVARTA CONTROVERSIÆ pars. An fuerit possibile assumi naturam, quæ toto tempore precedente fuerit infecta peccato in proprio supposito, quæ tamen in ipso assumptionis instanti mundetur à culpa? Huic quæsitio satisfacimus in 2. parte Controv. Nunc addo in hac assumptione nihil esse, quod diuinam dedecet maiestatem, aut diuinæ non congruat sapientiæ, vel sit alienum à diuina bonitate, aut non subdatur omnipotentia. Non enim Deus hac vnione culpam assumeret, sed expelleret, nec aliquid ageret virtuti, aut honestati contrarium, sed infinitam ostenderet suæ misericordiæ largitatem iuxta illud Psal. 112. *Suscitans à terra inopem, & de stercore erigens pauperem, vt collocet eum cum principibus, &c.*

QVINTA PARS Controversiæ. An possit Deus assumere naturam expulsa culpa, & remanente reatu, saltem pœna temporalis? Duæ sunt inter se pugnant de proposita difficultate sententiæ. Prima, quæ est assumans, Suarez. habet auctorem; Secunda, quæ negat, Vasquez. habet defensorem: At ergo Suarez prope finem dictæ d. sp. 11. fieri posse, vt Verbum naturam assumat expulsa culpa, & reatu æternæ pœnæ, quæ simul cum culpa remittitur, remanente reatu pœnæ temporalis. Ad explicationem autem suæ sententiæ distinguit, dicens: Si reatus inuoluat respectum ad propria ipsius debitoris, ita vt significet debitum pœnæ contractum ex operibus ipsius debitoris, sic proprie inquit illud debitum, quod intelligeretur manere in Christo, non esset reatus respectu illius; sicut nec illud debitum, quod Christus assumpsit satisfaciendi pro hominibus, est proprie reatus, sed debitum voluntarie assumptum: Respectu tamen assumptæ naturæ debitum illud haberet rationem reatus; eo quod sit contractum per actus eiusdem naturæ in alio supposito, quæ satis probabilia sunt. Sed arguit Vasquez dupliciter: Primo: Quia hoc ipso, quod natura assumitur, vt quæ adeo est grata Deo & iusta coram ipso, vt digna sit omni bono; ac proinde quæ careat omni malo & pœnæ; ergo vnione ipsa purgaretur, non solum omnis macula, sed etiam omnis reatus, ad pœnam etiam temporalem omnino tolleretur. Secundo, si reatus aliquis in assumpta natura maneret, tribueretur supposito, sicut alia prædicata per communicationem idiomatum; ergo Christus & Deus tunc vere diceretur reus pœnæ temporalis, quod est absurdum. Quibus potest facile satisfieri. Ad primum enim diceret Suarez consequentiam cum suo consequente veram esse de reatu, seu pœnâ debita in ordine ad Christum seu suppositum naturæ, non autem de reatu seu pœnâ debita in ordine ad assumptam humanitatem, quia Christus sicut retenta gratiæ plenitudine & infinita sanctitate, voluntarie assumpsit debitum satisfaciendi pro peccatis omnibus totius humani generis, ita potuit assumere voluntarie debitum satisfaciendi pro peccatis, quæ commissæ fuissent ab assumpta natura, antequam assumeretur. Ad secundum dico falsam esse conditionalem assumptionem. Nam, vt ante diximus, ad communicationem idiomatum requiritur identitas suppositi, quæ non esset in casu proposito.

Probabile
 esse id fieri
 p. 10.

Obiectio
 Vasq.

Solutio.

ULTIMA

Probat
id fieri non
posse.

ULTIMA PARS *Controuersia*. An assumptio potuerit à Verbo natura à culpa, & reatu purgata, sed habitibus vitiorum subiecta? In hac etiam difficultate dissentiunt duo supradicti expositores: Negat enim Suarez loco supra notato, naturam cum talibus habitibus in ea perseverantibus assumi posse; Vasq. autem ait hoc esse possibile. Mihi tamen opinio Suar. videtur esse probabilior, & diuinæ bonitati ac infinitæ Christi dignitati & sanctitati consonantior. Et probatur, Primo: quia non potest Deus assumere errorem vel falsitatem: ergo multo minus assumere poterit habitus vitiorum, qui peiores sunt & magis fugiendi. Secundo, quia hæc vitia, nec per se appetibilia sunt, nec ad honestum finem possunt per se conferre. Tercio, quoniam his repugnat Deificari & sanctificari, cum ex sui natura ad peccatum inclinent. Quarto: quia licet hæc vitia peccata non sint, de ordinationem tamen intrinsece claudunt hoc ipso, quod ad peccatum inclinant: ac proinde etiam rectæ rationi repugnant; ergo à Deo optimo, & sapientissimo non possunt assumi.

Vasquez
responsiones
confutans.

Huius argumenti respondet Vasq. Ad primum negat antecedens: sed illud esse verum probat Suarez supra disp. 24. sect. 3. in fine pluribus valde probabilibus argumentis. Ad secundum nihil respondet. Ad tertium ait Verbum ea tantum assumpta sanctificasse, quæ erant capacia sanctitatis, & iustitiæ quales non sunt habitus vitiosi: & hac (inquit) ratione potuit. Deus assumere naturam aliquis bruti, quam assumptione non sanctificasset: Sed in hac respons. duo sunt manifeste falsa. Primum est, non omne assumptibile esse sanctificabile: Nam, cum duplex sit sanctitas, vt supra diximus, quest. 7. art. 1. Controv. 2. altera quæ fit vniione hypostatica formaliter primo aut secundario, & altera quæ fit per gratiam & virtutes, ac dona ad gratiam consequentia; licet non omne assumptibile sit capax huius posterloris sanctitatis, omne tamen assumptibile hoc ipso quod assumptibile est, capax est prioris sanctitatis, quæ fit vniione ipsa hypostatica; per se primo quidem in iis quæ immediate & secundum se ipsam assumuntur, vt est humanitas & eius partes: vniõ enim hæc summa sanctitas est possibilis creaturæ communicari. Secundario vero & per quandam participationem deriuatur hæc sanctitas ad accidentia coassumpta, tam ex parte animæ quam ex parte corporis.

Secundum in eadem responsione falsum est, habitus vitiosos esse negatiue tantum incapaces sanctificationis: cum enim ad peccatum inclinet, & suapte natura sint inordinati, ac priuati rectitudine, quæ est secundum rectam rationem, repugnantiam habent cum sanctitate positiuam ac proprie dictam.

Ad quartum respondet, ideo teneri quemlibet prudentem pro posse vitiosos habitus euitare, quia ad malum inclinant & præstant facilitatem & promptitudinem ad malum, quod quisque prudens vitare debet: At si Deus hos habitus assumeret, non esset imprudens: quia nullum assumptæ naturæ periculum immineret peccandi. Hanc vero responsionem nullius esse valoris patet ex dictis: licet enim nullum delinquendi periculum esset in assumpta natura; quia tamen habitus vitiosi per se mali sunt hoc ipso, quod inclinant ad malum & deordinationem includunt rectitudinis oppositam, implicat eos à Deo, qui summa sanctitas & iustitia est, assumi. Et confirmatur: quia peccatum repugnat assumptæ humanitati: quia in eo priuatio est debitæ rectitudinis. Confirmatur secundo: quia habitus & a-

Naz. in D. Thom. 3. partem.

Actus non differunt, nisi sicut perfectum & imperfectum; igitur si actus repugnat assumptioni aut vniõni, eidem etiam repugnat habitus: constat autem ex dictis actum vitiosum repugnare assumptæ humanitati; igitur eidem etiam repugnabit habitus vitiosus.

PRIMA CONCL. Christus, vt homo, siue secundum vnitatem sibi personaliter humanitatem, peccare non potuit, nec secundum Dei potentiam ordinariam, nec secundum Dei potentiam absolutam. Hæc conclusio patet ex prima parte controuersia, & ex dictis supra q. 7. art. 1. Controv. 2.

SECUNDA CONCL. Duæ rationes Thomistarum superius examinatae, & explicatae probant optime prædictam conclusionem. Hæc est contra Vasquezium, & patet ex dictis in prima parte Controv.

TERTIA CONCL. Non fuit possibile Deum assumere humanitatem infectam peccato originali, aut macula ex actuali peccato relicta. Hæc patet ex secunda parte Controuersia.

QUARTA CONCL. Non fuit possibile humanitatem à Verbo assumptam peccare peccato, quod sit causa separationis, & in eodem instanti à Verbo separari. Hæc patet ex tertia parte Controv.

QUINTA CONCL. Posset Deus naturam assumere, quæ in proprio supposito peccauerit, emundando eam à culpa in ipso assumptionis instanti. Hæc patet ex 4. parte Controv. & declaratur: quia in eodem instanti potest esse primum non esse culpæ, & primum esse personale Verbi in humanitate.

SEXTA CONCL. Valde probabile est, posse Deum naturam ante peccatricem assumere, expellendo ab ea culpam, & relinquendo reatum pænæ temporalis. Hæc patet ex quinta parte Controv.

ULTIMA CONCL. Non fuit possibile Deum assumere naturam prius peccato infectam, expulsa macula, & reatu peccati, sed remanentibus in ea habitibus vitiorum. Hæc patet ex vltima parte Controv.

CONTRA primam concl. sunt argumenta Dur. & aliorum, quæ referunt & solunt Capr. in allegata disp. 12. Med. super hoc art. & Aluar. disp. 68.

CONTRA secundam concl. sunt argumenta Dur. & Vasq. quæ facile diluuntur ex dictis.

CONTRA tertiam concl. sunt argumenta, quæ tangunt & solunt Med. & Aluar. inter argumenta contra primam conclusionem.

CONTRA quartam concl. est argumentum supra tactum & solutū; quod etiam affert & soluit Suarez.

CONTRA sextam conclus. sunt duo argumenta Vasq. superius allata & soluta.

CONTRA vltimam concl. sunt duo argumenta; quæ tangit Vasq. quorum solutio patet ex dictis in vltima parte Controv.

ARTICVLVS II.

Vtrum in Christo fuerit fomes peccati.

AD secundum sic proceditur. Videtur, quod in Christo fuerit fomes peccati. Ab eodem enim principio deriuatur fomes peccati, & passibilitas corporis, siue mortalitas, scilicet ex subtractione originalis iustitiæ: per quam simul inferiores vires anime subdebantur rationi, & concupiscentia animæ. Sed in Christo fuit passibilitas corporis, & mortalitas. Ergo etiam in eo fuit fomes peccati.

Præterea: Sicut Dam. dicit in 3. lib. Beneplacito diuinæ voluntatis mittebatur caro Christi pati, & operari, quæ propria. Sed proprium est carni, vt concupiscat delectabilia sibi. Cum igitur nihil aliud sit fomes, quam concupiscentia (vt dicitur in Glo. Rom. 7.) videtur, quod in Christo fuerit fomes peccati.

Vñ 3 Præterea